

Verkorte natuurdoelanalyse

Oudegaaster Brekken, Fluessen e.o.

Concept juni 2023

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	2
1.1. Afbakening eerste cyclus natuurdoelanalyse – verkorte versie.....	2
1.2. Doelstelling Natuurdoelanalyse	3
1.3. Waarom een NDA?.....	3
1.4. Inhoud verkorte Natuurdoelanalyses eerste cyclus.....	3
1.5. Knelpunt: gebrek aan data	4
1.6. Input op lange(re) termijn.....	4
1.7. Een verkorte NDA voor de Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	5
2. INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN VOOR DE OUDEGAASTERBREKKEN, FLUESSEN EN OMGEVING	6
2.1. Korte beschrijving van het Natura 2000-gebied Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	6
2.2. Kernopgave voor de Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving.....	7
2.3. Instandhoudingsdoelen.....	7
3. GEBIEDSANALYSE	9
3.1. Gebiedsanalyse Meren met Krabbenscheer en fonteinkruiden (H3150)	9
3.2. Gebiedsanalyse Dotterbloemgrasland van veen en klei (Lg07)	10
3.3. Gebiedsanalyse Nat, matig voedselrijk grasland (Lg08).....	11
3.4. Gebiedsanalyse Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren en zeeleigebied (Lg11)	11
4. CONCLUSIE EN TOEKOMSTPERSPECTIEF	13
BRONNENLIJST	14

1. Inleiding

1.1. Afbakening eerste cyclus natuurdoelanalyse – verkorte versie

De Natuurdoelanalyses (NDA) beschrijven hoe het gaat met de natuur in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Ze hebben als doel om voorafgaand aan de vaststelling van het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (PSN) (ex ante) te beoordelen of de uitgevoerde en geplande maatregelen leiden tot het realiseren van de condities voor instandhoudingsdoelen voor habitattypen en soorten. De NDA is een inhoudelijke ecologische analyse en geen beleidsstuk.

In het PSN zijn landelijk **128 gebieden** opgenomen op basis van een kwantitatieve norm: er komt een habitat- of leefgebiedtype voor met een KDW < 2400 mol/ha/jaar. Met andere woorden: Een habitatype wordt als stikstofgevoelig aangemerkt als de Kritische Depositiewaarde (KDW) lager is dan 2400 mol per hectare per jaar.

Voor de afbakening van de eerste cyclus van de NDA wordt dus geen verband gelegd met een (naderende) overschrijding van de KDW. Uitgangspunt voor de op te stellen NDA's is de lijst in het PSN die bestaat uit alle Natura 2000-gebieden met aangewezen stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden.

In de provincie Fryslân worden de volgende 12 Natura 2000-gebieden als stikstofgevoelig gezien:

- Duinen Vlieland
- Duinen Terschelling
- Duinen Ameland
- Duinen Schiermonnikoog
- Alde Feanen
- Rottige Meenthe & Brandemeer
- Van Oordt's Mersken
- Wijnjeterper Schar
- Bakkeveense duinen
- Fochteloërveen*
- Drents-Friese Wold & Leggelderveld*
- Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving

* De NDA's voor deze gebieden worden door de provincie Drenthe opgesteld.

Het gebied Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving is later toegevoegd aan de provinciale lijst met stikstofgevoelige gebieden door het 'Wijzigingsbesluit Habitatrictlijngebieden vanwege aanwezige waarden' van november 2022.

Met het wijzigingsbesluit zijn een aantal aanvullende doelen aangewezen. Het gaat hier onder andere om de stikstofgevoelige habitattypen overgangs- en trilvenen (subtype veenmosrietland) en hoogveenbossen. Hierbij is er alleen sprake van een overschrijding van de KDW bij de overgangs- en trilvenen. De provincie heeft beroep aangetekend tegen het wijzigingsbesluit en is van mening dat de stikstofgevoelige doelen uit de aanwijzing moet worden verwijderd. Deze twee habitattypen worden dan ook niet meegenomen in deze verkorte natuurdoelanalyse. Daar wordt nader op ingegaan in paragraaf 1.6.

1.2. Doelstelling Natuurdoelanalyse

Het algemene doel in de eerste fase van de NDA's is om voor de 11 stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden inzichtelijk te maken of de geplande en in uitvoering zijnde maatregelen volstaan om verslechtering van habitattypen en leefgebieden van soorten tegen te gaan en het realiseren van instandhoudingsdoelstellingen mogelijk te maken, voor zover dit afhankelijk is van de drukfactor stikstof. Daarnaast is er ook in beeld gebracht of er nog andere knelpunten zijn, die het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen bemoeilijken.

De vragen die in de NDA beantwoord moeten worden, zijn daarom:

1. Gaan we de condities, voor het realiseren van de doelen halen met de uitgevoerde en voorgenomen herstelmaatregelen? Zo niet:
2. Welke aanvullende maatregelen zijn nodig?

Om dit te beantwoorden moet inzichtelijk gemaakt worden wat het verschil is tussen de condities die we verwachten te gaan halen en de gewenste toestand. Als er een verschil zit tussen beide dan moet dat verschil worden opgelost, een conditie die je met maatregelen wilt verbeteren. De NDA moet inzicht geven welke extra natuurherstelmaatregelen er nodig zijn en, als stikstof een drukfactor is, of er bronmaatregelen nodig zijn.

1.3. Waarom een NDA?

De uitkomsten van een NDA zijn input voor de uitwerking van de tweede fase van het Uitvoeringsprogramma Natuur en de gebiedsplannen. Dit kan ook leiden tot een actualisatie van het programma, het (tussentijds) opnemen van natuurherstelmaatregelen in beheerplannen, aanvullende bronmaatregelen en vervolgens weer een bijstelling van de NDA.

De NDA is een inhoudelijke ecologische analyse en rapportage, geen beleidsstuk. Pas wanneer maatregelen opgenomen worden in een Natura 2000-beheerplan of gebiedsplan hebben zij een beleidsstatus.

1.4. Inhoud verkorte Natuurdoelanalyses eerste cyclus

De basis van de eerste cyclus NDA's zijn de PAS-gebiedsanalyses. De in het PAS gebruikte beoordeling van de beschikbare depositieruimte voor economische ontwikkeling zal niet terugkomen in de Natuurdoelanalyse. In plaats daarvan zal een ex ante beoordeling van het effect van de uitgevoerde en geplande natuurherstelmaatregelen plaatsvinden.

De PAS-gebiedsanalyse wordt gecontroleerd en aangescherpt op basis van bestaande analyses en informatie (zoals de habitattypenkaart of eerder uitgevoerde knelpuntenanalyse) en eventueel beschikbare data. Daarnaast zijn de nieuwste wetenschappelijke inzichten verwerkt. Voor Oudegaasterbrekken, Fluessen en Omgeving is een verkorte gebiedsanalyse opgesteld, als onderdeel van het Natura 2000 beheerplan. Dit omdat er geen overschrijding van de KDW is (zie ook 1.7).

Omdat niet alle data beschikbaar zijn voor een kwantitatief onderbouwd (her)oordeel (zie knelpunten) wordt de aanscherping van de conclusies van de gebiedsanalyse gedaan op basis van een ecologische beredenering. Deze ecologische beredenering wordt door de voortouwnemer met een expert oordeel gecheckt op waarschijnlijkheid, logica en navolgbaarheid. Als uit het expert oordeel signalen naar boven komen dat de ecologische

beredenering waarschijnlijk geen stand houdt, kan het nodig zijn dat een verdiepend onderzoek ingesteld wordt. De uitkomsten uit dit onderzoek kunnen meegenomen worden in de volgende cyclus NDA's. Er bestaat ook de mogelijkheid om een verdiepende analyse uit te voeren d.m.v. een LESA op een specifiek vraagstuk, maar dit is gezien de tijd voor de meeste NDA's in deze eerste cyclus niet haalbaar.

1.5. Knelpunt: gebrek aan data

Niet alle data zijn beschikbaar om op een kwantitatieve manier een conclusie te geven over het halen van lokale instandhoudingsdoelstellingen. Het gaat daarbij om de volgende hoofdcategorieën:

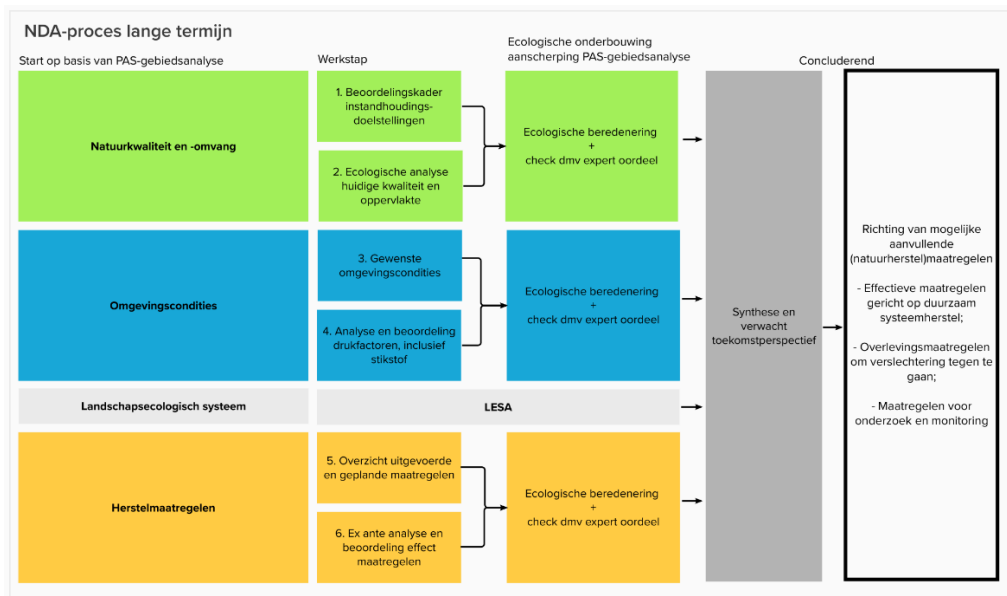
- Data zijn nog niet beschikbaar, dit is conform de huidige monitoringsafspraken;
- Data zijn nog niet beschikbaar, maar dit had wel moeten gebeuren;
- Data zijn nog niet beschikbaar vanwege bekende knelpunten in het monitoringssysteem die in de komende periode opgepakt gaan worden.
- Data zijn wel beschikbaar, maar er kunnen niet de juiste conclusies uit getrokken worden.

Uitgangspunt voor de eerste cyclus van de NDA's is, ondanks het mogelijk ontbreken van de juiste data:

De aanscherping van de PAS-gebiedsanalyses moet navolgbaar worden onderbouwd, indien mogelijk kwantitatief, waar noodzakelijk kwalitatief. De hierop gebaseerde beredenering wordt beschreven met het oog op transparantie en navolgbaarheid naar de toekomst. De eerste cyclus van de NDA's wordt uitgevoerd op basis van bestaande analyses en informatie en maakt data- en kennishiaten inzichtelijk.

1.6. Input op lange(re) termijn

Als er bij vervolgcycli van de NDA's nieuwe gegevens beschikbaar zijn (de actualisatie van het doelensysteem is bijvoorbeeld afgerond), dan kan dat op dat moment verwerkt worden in de nieuwe versie NDA, volgens de afgesproken werkstappen. In Figuur 1.1 is de samenhang van de werkstappen van een NDA visueel weergegeven.

Figuur 1.1: Schematische weergave onderdelen en werkstappen NDA. (Handreiking Natuurdoelanalyse eerste cyclus - BIJ12, 2022)

Daarnaast kan in vervolgcycli gekeken worden in welke mate stikstof effect heeft op de recent aangewezen habitattypen, als blijkt dat het beroep op het wijzigingsbesluit geen stand houdt. Bij vervolgcycli kan ook gekeken worden naar een nadere analyse van habitat- en leefgebiedtypen ten aanzien van andere knelpunten.

1.7. Een verkorte NDA voor de Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving

Voor het opstellen van de NDA's was dus in eerste instantie gekozen voor de Natura 2000-gebieden, waarvoor eerder al een PAS-gebiedsanalyse opgesteld is en waar sprake was van een stikstofprobleem. Destijds is voor het Natura 2000-gebied Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving een vereenvoudigde gebiedsanalyse (bijlage 6 van het Natura 2000-beheerplan) opgesteld.

De verkorte gebiedsanalyse is in mei 2013 aangeleverd aan het Ministerie van Economische Zaken. Uit deze gebiedsanalyse blijkt dat er geen stikstofprobleem aanwezig was. Er waren geen overschrijdingen van de KDW's van het aangewezen habitatype en de leefgebieden. Er waren ook geen herstelmaatregelen nodig in het kader van de PAS. In het beheerplan zijn dan ook geen PAS-maatregelen opgenomen en zijn geen PAS-veldbezoeken uitgevoerd.

De eerste cyclus van de NDA's (zie Paragraaf 1.2) was dus in eerste instantie voor de Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving niet aan de orde. Daarom is er niet gewerkt aan een volledige NDA voor dit gebied in de eerste cyclus.

Met het wijzigingsbesluit van november 2022 zijn een aantal aanvullende doelen aangewezen. Het gaat hier onder andere om de stikstofgevoelige habitattypen overgangs- en trilvenen (H7140 subtype veenmosrietland) en hoogveenbossen (H91DO). Hierbij is er alleen sprake van een overschrijding van de KDW bij de overgangs- en trilvenen. De provincie heeft beroep aangetekend tegen het wijzigingsbesluit en is van mening dat de stikstofgevoelige doelen uit de aanwijzing moeten worden verwijderd. Deze twee habitattypen worden dan ook niet meegenomen in deze verkorte natuurdoelanalyse

In deze eerste fase wordt nu alleen volstaan met een verkorte NDA voor dit gebied. In deze verkorte NDA wordt inzicht gegeven over de huidige en toekomstige stikstofdepositie.

Voor knelpunten, anders dan stikstof, binnen het gebied wordt verwezen naar de in 2022 opgestelde evaluatie. De uitkomsten uit deze verkorte NDA en de evaluatie kunnen meegenomen worden in de volgende cycli NDA's. In een volgende cyclus kunnen, indien nodig, ook de leefgebieden nader worden beschreven. Voor de leefgebieden ontbreekt momenteel een structurele monitoring mede omdat maatlatten en definities van een leefgebiedtype veelal onduidelijk zijn en onvoldoende vastgelegd. Er zijn dan ook geen uitspraken te doen over de ontwikkeling van omvang en kwaliteit.

Deze verkorte NDA is nu dus alleen bedoeld om inzichtelijk te maken over de conclusies van de vereenvoudigde gebiedsanalyse uit 2014 nog steeds gelden voor de onderstaande habitatype en leefgebieden:

- Habitatype H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
- Leefgebied Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei
- Leefgebied Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland
- Leefgebied Lg11 Kamgrasweide & bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeeleigebied

2.2. Kernopgave voor de Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving

In het kader van Natura 2000 zijn voor elk van de acht landschapstypen, in dit geval 'Meren en Moerassen', zogenaamde 'kernopgaven' geformuleerd. De kernopgaven geven verbeteringen aan voor clusters van habitattypen en leefgebieden van soorten die sterk onder druk staan en waarvoor Nederland van groot tot zeer groot belang is.

De kernopgaven vergen op landschapsniveau en op gebiedsniveau een samenhangende aanpak in beheer en inrichting. Per landschapstype omvatten de kernopgaven de belangrijkste behoud- en herstelopgaven en stellen daarmee prioriteit ('geven richting') aan het inrichting en beheer van de gebieden.

De opgave voor het Natura 2000-landschap Meren en moerassen wordt als volgt beschreven (Ministerie van LNV 2006a):

"Behoud en herstel van samenhang tussen slaappleatsen en foerageergebieden in het bijzonder voor grasetende watervogels en meervleermuizen. Herstel van mozaïek van verlandingsstadia van open water tot moerasbos en herstel van gradiënt watertypen (inclusief brak) met name in het deellandschap Laagveen"

Behalve op landschapsniveau heeft elk Natura 2000-gebied ook afzonderlijk één of meer kernopgaven. De kernopgave voor het Natura 2000-gebied Oudegaasterbrekken, Fluessen e.o., zoals aangegeven in het Gebiedendocument (Ministerie van LNV 2006b) en conform het Natura 2000-doelendocument (Ministerie van LNV 2006a) is als volgt geformuleerd:

4.05 Rui- en rustplaatsen

Voldoende ruiplaatsen en rustgebieden voor watervogels zoals fuut¹ (A005), ganzen, kuifeend (A061) en slobbeend¹ (A056)

4.06 Overjarig riet

Herstel van grote oppervlakten / brede zones overjarig riet inclusief waterriet, door herstel van natuurlijk peildynamiek en tegengaan van verdroging t.b.v. noordse woelmuis (H1340) en rietvogels, zoals roerdomp¹ (A021), woudaapje¹ (A022), grote karekiet¹ (A292) en snor¹ (A298)

4.07 Plas-dras situaties

Plas-dras situaties voor smienten en voor broedvogels zoals kemphaan¹ (A151), porseleinhoen¹ (A119) en watersnip¹ (A153) en voor de noordse woelmuis (H1340)

Aan kernopgaven die betrekking hebben op habitattypen of soorten die afhankelijk zijn van grond- of oppervlaktewater, is in bepaalde Natura 2000-gebieden ook een wateropgave toegekend. In deze Natura 2000-gebieden zijn optimale watercondities van belang voor het behalen van de Natura 2000-doelen. Aan kernopgaven Plas-dras situaties (4.07) en Overjarig riet (4.06) van het Natura 2000-gebieden Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving is zo'n wateropgave toegekend (Ministerie van LNV 2006a).

2.3. Instandhoudingsdoelen

Naast de doelen die in de kernopgaven staan, zijn er voor elk gebied door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit specifieke doelen voor soorten en habitattypen geformuleerd. Dit zijn de 'instandhoudingsdoelstellingen' zoals in het Aanwijzingsbesluit

¹ Geen doelsoort in dit gebied

vastgelegd. Een instandhoudingsdoelstelling kan zowel een behouds- als een uitbreidingsdoelstelling inhouden.

In Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving is er in 2013 één stikstofgevoelig habitatype aanwezig, namelijk meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (H3150). Daarnaast is de kempfaan aangewezen onder de Vogelrichtlijn, waarvan er stikstofgevoelige delen van het leefgebied in het gebied aanwezig zijn.

In tabel 2.1. is een overzicht gegeven van de stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden, met de doelstellingen voor omvang en kwaliteit.

Tabel 2.1. Overzicht van stikstofgevoelige leefgebieden welke naast de habitattypen geschikt zijn met hun aanwezige oppervlaktes. De bron van de genoemde leefgebieden is bijlage II (update 2016) van de Herstelstrategieën voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden.

code	Habitatype
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
code	Leefgebied kempfaan
Lg07	Dotterbloemgrasland van veen en klei
Lg08	Nat, matig voedselrijk grasland
Lg11	Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren en zeeleigebied

3. Gebiedsanalyse

Op basis van de PAS-analyse uit het Natura 2000-beheerplan wordt de huidige stand van zaken gegeven. Voor eventuele andere knelpunten wordt verwezen naar het evaluatierapport, zoals deze in 2022 is opgesteld. In deze verkorte natuurdoelanalyse wordt de systematiek gebruikt zoals uit de verkorte gebiedsanalyse, zoals deze in 2013 is aangeleverd.

Rapportages en bronnen:

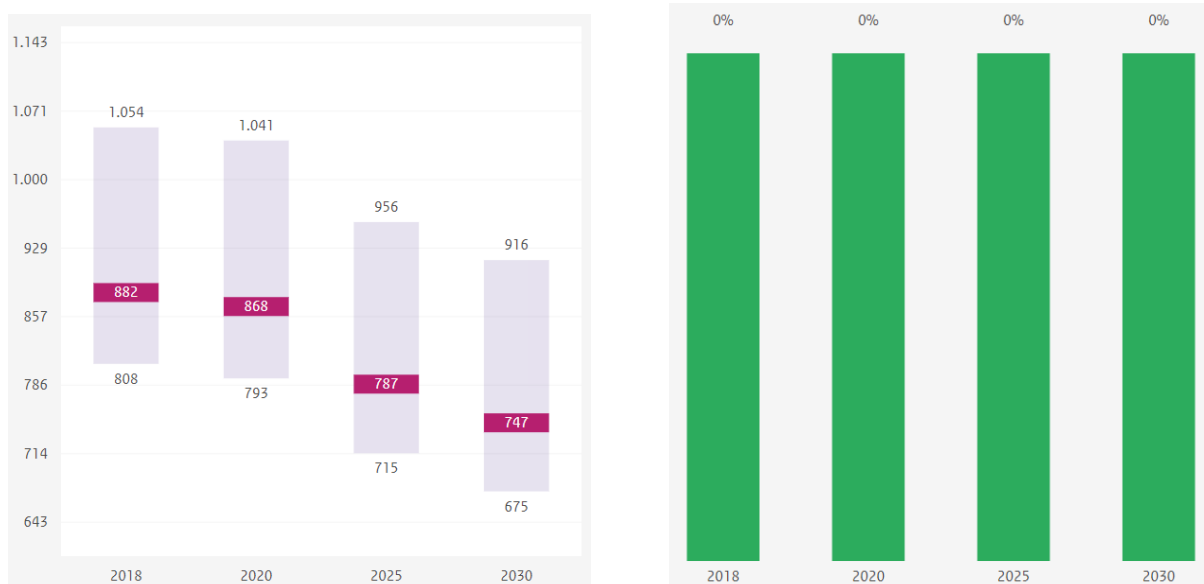
- Natura 2000-beheerplan Merengebied, onderdeel Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving (10) (2014)
- Gebiedsanalyse, bijlage 6 Natura 2000-beheerplan Friese Merengebied
- Evaluatie Natura 2000-beheerplan, RoyalHaskoningDHV (2022)
- AERIUS monitor, versie februari 2023

3.1. Gebiedsanalyse Meren met Krabbenscheer en fonteinkruiden (H3150)

Kwaliteitsanalyse

Het instandhoudingsdoel voor het Natura 2000-habitatype meren met krabbenscheer is behoud van oppervlakte en kwaliteit. De kritische depositiewaarde voor het habitatype bedraagt 2143 mol/ha/jaar. De stikstofdepositie ten tijde van de gebiedsanalyse (2014) ter plaatse van het habitatype was berekend op ca. 879-1143 mol/ha/jaar.

De huidige berekende stikstofdepositie in 2020 (Aerius-versie februari 2023) betreft 793-1049 mol/ha/jaar. In 2030 is dit volgens de modelberekeningen gedaald tot ca 675-916 mol/ha/jaar. De kritische depositiewaarde van dit habitatype wordt in de huidige situatie en in de toekomst nergens overschreden. Een gebiedsgerichte herstelstrategie in het kader van de stikstof is daarom voor dit habitatype niet nodig.

Ontwikkeling van de stikstofdepositie en de mate van overschrijding volgens Aerius monitor op het habitatype Meren met krabbenscheer.

Systeemanalyse

Aangezien er geen overschrijding van de KDW is, is er geen verdere systeemanalyse nodig ten aanzien van de stikstofdepositie.

Knelpunten en oorzakenanalyse

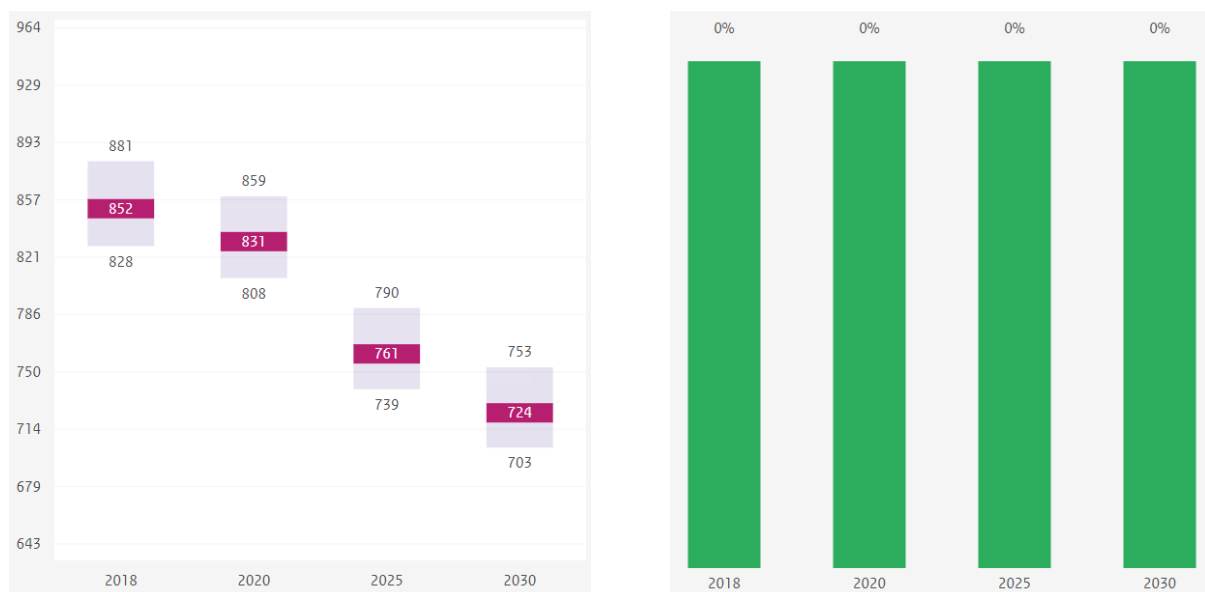
Er is geen knelpunt gesignaleerd ten aanzien van de stikstofdepositie. Uit de evaluatie blijkt echter wel dat er knelpunten spelen ten aanzien van waterkwaliteit en de ontwikkeling van watervegetatie.

3.2. Gebiedsanalyse Dotterbloemgrasland van veen en klei (Lg07)

Kwaliteitsanalyse

Het instandhoudingsdoel voor het leefgebied dotterbloemhooilanden van veen en klei is behoud van oppervlakte en kwaliteit. De kritische depositiewaarde voor het leefgebied bedraagt 1429 mol/ha/jaar. De stikstofdepositie ten tijde van de gebiedsanalyse (2014) is niet berekend.

De huidige berekende stikstofdepositie in 2020 (Aerius-versie februari 2023) betreft 808-859 mol/ha/jaar. In 2030 is dit volgens de modelberekeningen gedaald tot ca 703-753 mol/ha/jaar. De kritische depositiewaarde van dit leefgebied wordt in de huidige situatie en in de toekomst nergens overschreden. Een gebiedsgerichte herstelstrategie in het kader van de stikstof is daarom voor dit leefgebied niet nodig.

Ontwikkeling van de stikstofdepositie en de mate van overschrijding volgens Aerius monitor op het leefgebied dotterbloemhooilanden.

Systeemanalyse

Aangezien er geen overschrijding van de KDW is, is er geen verdere systeemanalyse nodig ten aanzien van de stikstofdepositie.

Knelpunten en oorzakenanalyse

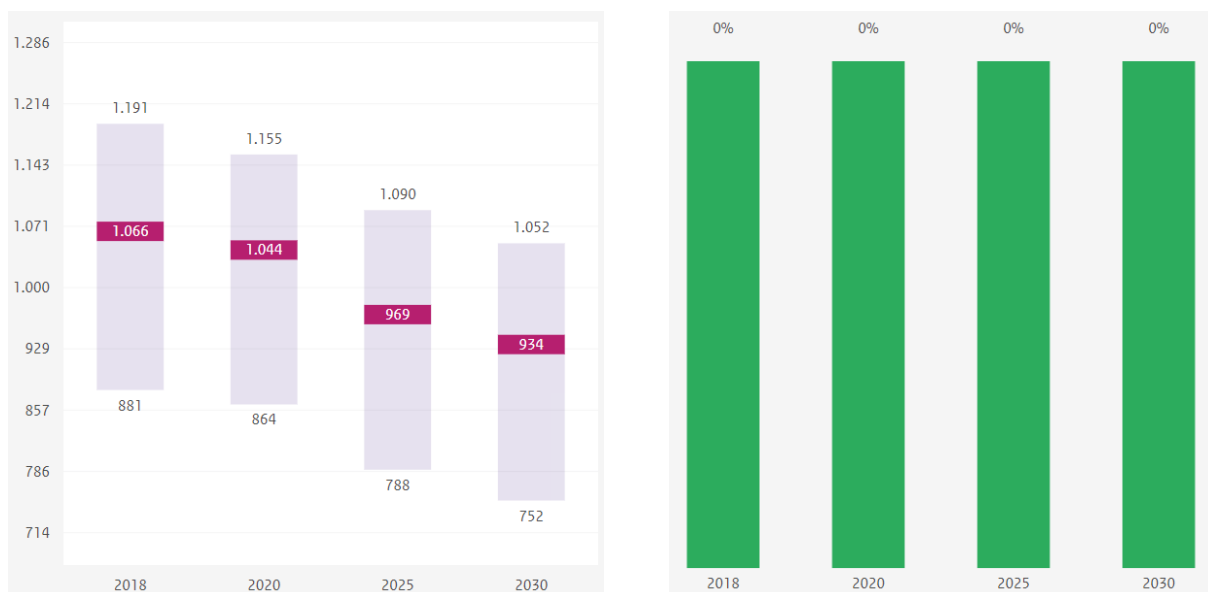
Er is geen knelpunt gesignaleerd ten aanzien van de stikstofdepositie. In de evaluatie zijn geen andere knelpunten benoemd voor het leefgebied.

3.3. Gebiedsanalyse Nat, matig voedselrijk grasland (Lg08)

Kwaliteitsanalyse

Het instandhoudingsdoel voor het leefgebied nat, matig voedselrijk grasland is behoud van oppervlakte en kwaliteit. De kritische depositiewaarde voor het leefgebied bedraagt 1571 mol/ha/jaar. De stikstofdepositie ten tijde van de PAS-gebiedsanalyse (2014) is niet berekend.

De huidige berekende stikstofdepositie in 2020 (Aerius-versie februari 2023) betreft 864-1155 mol/ha/jaar. In 2030 is dit volgens de modelberekeningen gedaald tot ca 752-1052 mol/ha/jaar. De kritische depositiewaarde van dit leefgebied wordt in de huidige situatie en in de toekomst nergens overschreden. Een gebiedsgerichte herstelstrategie in het kader van de stikstof is daarom voor dit leefgebied niet nodig.

Ontwikkeling van de stikstofdepositie en de mate van overschrijding volgens Aerius monitor op het leefgebied nat, matig voedselrijk grasland.

Systeemanalyse

Aangezien er geen overschrijding van de KDW is, is er geen verdere systeemanalyse nodig ten aanzien van de stikstofdepositie.

Knelpunten en oorzakenanalyse

Er is geen knelpunt gesignaleerd ten aanzien van de stikstofdepositie. In de evaluatie zijn geen andere knelpunten benoemd voor het leefgebied.

3.4. Gebiedsanalyse Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren en zeekleigebied (Lg11)

Kwaliteitsanalyse

Het instandhoudingsdoel voor het leefgebied dotterbloemhooilanden van veen en klei is behoud van oppervlakte en kwaliteit. De kritische depositiewaarde voor het leefgebied bedraagt 1429 mol/ha/jaar. De stikstofdepositie ten tijde van de gebiedsanalyse (2014) is niet berekend.

De huidige berekende stikstofdepositie in 2020 (Aerius-versie februari 2023) betreft 857-1079 mol/ha/jaar. In 2030 is dit volgens de modelberekeningen gedaald tot ca 754-950 mol/ha/jaar. De kritische depositiewaarde van dit leefgebied wordt in de huidige situatie en in de toekomst nergens overschreden. Een gebiedsgerichte herstelstrategie in het kader van de stikstof is daarom voor dit leefgebied niet nodig.

Ontwikkeling van de stikstofdepositie en de mate van overschrijding volgens Aerius monitor op het leefgebied Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland

Systeemanalyse

Aangezien er geen overschrijding van de KDW is, is er geen verdere systeemanalyse nodig ten aanzien van de stikstofdepositie.

Knelpunten en oorzakenanalyse

Er is geen knelpunt gesignaleerd ten aanzien van de stikstofdepositie. In de evaluatie zijn geen andere knelpunten benoemd voor het leefgebied.

4. Conclusie en toekomstperspectief

In de huidige situatie wordt de KDW van de stikstofgevoelige habitattypen Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (H3150) waarvoor het Natura 2000-gebied Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving is aangewezen niet overschreden door de achtergronddepositie.

Voor de drie leefgebieden in het gebied is er ook geen overschrijding van de KDW. Ten aanzien van stikstof spelen er voornamelijk geen knelpunten zijn en is er geen uitwerking van de herstelstrategie en maatregelenpakketten nodig. De verwachting is dat de depositie in de komende jaren naar verwachting verder zal afnemen, zodat ook dan stikstofdepositie geen knelpunt zal vormen voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de in het gebied aangewezen habitattypen en soorten.

Hierdoor is het nu niet nodig om in de 1^e ronde NDA's voor de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden (zie opsomming in hoofdstuk 1) ook voor het Natura 2000-gebied Oudegaasterbrekken – de Fluessen een uitgebreide NDA te schrijven.

Er is wel een evaluatie en een ontwerp Natura 2000-beheerplan voor de tweede beheerplanperiode beschikbaar. In het najaar van 2023 wordt dit beheerplan vastgesteld.

Bronnenlijst

01. Alterra Wageningen UR, Programmadirectie Natura 2000, Ministerie van Economische Zaken, 2016, Herstelstrategieën voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden, Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
02. BIJ12, 2022, Handreiking Natuurdoelanalyse, BIJ12, Utrecht.
03. Ministerie van Economische Zaken, 2016. Herstelstrategieën stikstofgevoelige habitats: Ecologische onderbouwing van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Deel II Herstelstrategieën voor stikstofgevoelige habitats (2016). Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Den Haag.
04. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2006a, Natura 2000 doelendocument, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
05. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2006b, Natura 2000 gebiedendocument, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
06. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2008, Profielendocument, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
07. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2020, Aerius Monitor. Beschikbaar op: <https://monitor.aerius.nl/gebieden.html> (geraadpleegd november 2022).
08. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2022, Wijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden vanwege aanwezige waarden, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
09. Provincie Fyslân, Natura 2000-beheerplan Merengebied, onderdeel Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving (10) (2014)
10. Royal Haskoning DHV, 2022. *Evaluatie Natura 2000-beheerplan Merengebied*, Royal Haskoning DHV, Groningen.
11. Schmidt, A.M.; Sitters, J. en Proosdij, A.S.J. van., 2021. Drukfactoren in en rondom Natura 2000-gebieden. Wageningen University & Research, Wageningen.